



STYRELSEHANDLING nr 8
2017-02-07

Revisionsrapporter

Anteckning

Till styrelsen för anteckning



Förvaltnings AB GöteborgsLokaler

Granskning av verksamhetsåret 2016

Vi, av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer, har granskat om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen har varit tillräcklig. Yrkesrevisorer vid Göteborgs Stads revisionskontor har biträtt oss i granskningen.

Resultatet av granskningen presenteras i bifogad granskningsredogörelse. Granskningsredogörelsen skickas till styrelsen som ett underlag i bolagets fortsatta arbete.

Vi vill göra er uppmärksamma på att det *kan* finnas uppgifter som omfattas av sekretess i den bilaga som hör till granskningsredogörelsen.

Vi vill betona vikten av att styrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av den rekommendation som lämnas och vill därför ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder som bolaget har gjort eller planerar att göra med anledning av rekommendationen. Yttrandet skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 31 mars 2017.

Vårt uttalande till årsstämman lämnas i en granskningsrapport. Granskningsrapporten skickas till bolaget efter det att styrelsen beslutat att fastställa årsredovisningen. Uttalandet i granskningsrapporten grundar sig på granskningsredogörelsen.

Göteborg den 24 januari 2017

Tove Adlerberth
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Ann-Britt Svensson
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor



Förvaltnings AB GöteborgsLokaler

– granskning av verksamhetsåret 2016



Januari 2017

Förvaltnings AB Göteborgslokaler. Granskning av verksamhetsåret 2016
Diarienummer: 0156/16

Lekmannarevisorer: Ann-Britt Svensson och Tove Adlerberth
Yrkesrevisor: Magnus Gréen

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Granskning av verksamheten	5
Grundläggande granskning	5
Informationssäkerhet	7
Kameraövervakning i Göteborgs Stad	8
Granskning av rutiner för bisysslor i Göteborgs Stad	8
Uppföljning av arkivförteckning	9
Uppföljning av processen för inriktningsdokument	9
Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	11
Språkbruk och revisionstermer	12

Bilaga: Granskning av informationssäkerheten i FAST2 –
Framtidens IT inom Förvaltnings AB Göteborgslokaler

Sammanfattning

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att bedöma om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- informationssäkerhet
- kameraövervakning i Göteborgs Stad
- rutiner för bisysslor i Göteborgs Stad
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Granskningen av kameraövervakning i Göteborgs Stad visar att delar av bolagets verksamhet har brister som behöver åtgärdas. Därför lämnar vi följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att se till att den egna verksamhetens kameraövervakning bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

I övrigt bedömer vi att bolaget har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Granskning av verksamheten

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. Lekmannarevisorernas uppdrag är att bedöma om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning ur ett internkontrollperspektiv, tre fördjupade granskningar samt uppföljning av tidigare års granskning.¹

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande delar:

- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för budget och uppföljning
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för intern kontroll
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

¹ Se lekmannarevisorernas granskningsplan, april 2016

lakttagelser

Styrelsen har vid två tillfällen – den 1 juni 2016 och den 26 september 2016 – beslutat att godkänna investeringar i Selma Stad om 425 miljoner kronor. Besluten fattades i enlighet med beslutsunderlag som reviderats i förhållande till ett tidigare investeringsbeslut som den dåvarande styrelsen godkände 27 oktober 2014 och som gällde en investering om 280,8 miljoner kronor.

Av kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag och 3 § kap 17 § kommunallagen framgår att styrelsen ska se till att kommunfullmäktige tar ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Varje ärende ska prövas och värderas av styrelsen innan det går vidare till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om det uppstår tveksamhet i styrelsen om frågan är av sådan beskaffenhet att fullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska Göteborgs Stadshus AB tillfrågas.

Av granskade protokoll för de tre beslutstillfällena framkommer ingen dokumentation av att styrelsen har prövat och värderat om investeringen i Selma Stad är av principiell beskaffenhet. Bolaget har enligt uppgift informerat tillförordnad verkställande direktör för Göteborgs Stadshus AB om att bolaget inte avser hantera investeringsbeslutet som ett principiellt ärende. När vi frågat efter något skriftligt som visar att Göteborgs Stadshus AB har godkänt denna hanteringsordning har Förvaltnings AB GöteborgsLokaler inte kunnat uppvisa dokumentation.

Bedömning

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som omfattats av den grundläggande granskningen.

Samtidigt visar vår granskning av investeringen i Selma Stad/Torg på att styrelsens prövning och värdering av om det är ett principiellt ärende kan dokumenteras bättre. Vår bedömning är att investeringen är extraordinär i förhållande till bolagets verksamhet. Vi menar att styrelsen borde ha prövat frågan huruvida ärendet är principiellt utifrån kommunens perspektiv.

Informationssäkerhet

Utgångspunkter i granskningen

Utvecklingen går mot att information i allt högre grad hanteras elektroniskt och därmed minskar den fysiska kontrollen på information. It- och informationssäkerhet är därmed väsentliga områden där det krävs en tydlig hantering för att säkerställa skyddet kring viktig information. Samtlig it-verksamhet behöver utföras på ett säkert sätt där informationen som bearbetas skyddas mot såväl extern som intern missanvändning.

Vid uthyrning, hyresadministration och förvaltning använder bostadsbolagen fastighetssystemet FAST2. Genom särskilda avtal för service och support (Service Level Agreement) mellan Framtidens IT och respektive bostadsbolag hanteras driften av FAST2. Framtidens IT ansvarar i huvudsak för att säkerställa en stabil och säker driftsmiljö åt bostadsbolagen. Ansvaret för informationen vilar på bostadsbolagen och i informationssäkerhetsarbetet fungerar Framtidens IT som en rådgivare.²

På uppdrag av lekmannarevisorerna har KPMG genomfört en övergripande granskning av informationssäkerheten i fastighetssystemet FAST2. Granskningen har utförts genom intervjuer och dokumentstudier. Därutöver har två test i form av inrångsförsök i systemet genomförts.

Revisionskriterier för granskningen är stadens riktlinjer för internkontroll, säkerhetspolicy och personuppgiftslagen. EU:s dataskyddsförordning - Nya regler om personuppgiftsbehandling från 2018 som gäller från och med maj 2018 har också beaktats i granskningen.

Syftet med granskningen har varit att ge underlag för bedömning av om det råder tillräcklig intern styrning och kontroll avseende informationssäkerheten i FAST2 och om gällande regelverk efterlevs.

lakttagelser och bedömningar

I granskningen har det konstaterats att bolaget i hög utsträckning efterlever de krav på intern kontroll och informationssäkerhet som Göteborgs Stad ställer genom de av kommunfullmäktige antagna policydokumenten och riktlinjerna.

² Angående avtal med systemleverantören finns avtal tecknade mellan respektive bostadsbolag och FAST 2 Affärssystem AB.

Bolaget har avtal och arbetssätt som på ett tillfredsställande sätt reglerar ansvar och befogenheter mellan Framtidens IT och respektive bostadsbolag.

En brist har framkommit i granskningen. Under granskningens gång har bolaget vidtagit åtgärder och kommit till rätta med den iakttagna bristen.

En fullständig rapport över granskningen finns bilagd granskningsredogörelsen.

Utifrån genomförd granskning bedömer lekmannarevisorerna att bolaget i huvudsak har tillfredställande rutiner implementerade för att hantera säkerhetsrelevanta händelser, incidenter och problem som påverkar bostadsbolagens it-miljöer.

Kameraövervakning i Göteborgs Stad

Stadsrevisionens granskning av kameraövervakning blev klar den 13 september 2016. Syftet med granskningen var att bedöma om kameraövervakning bedrevs på ett ändamålsenligt sätt i Göteborgs Stad.

Bolaget var ett av flera granskade nämnder och bolag. De brister som stadsrevisionen fann i granskningen ledde till att vi riktade en rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att se till att den egna verksamhetens kameraövervakning bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Granskning av rutiner för bisysslor i Göteborgs Stad

Stadsrevisionens granskning av rutiner för bedömning av bisysslor i Göteborgs Stad blev klar den 16 juni 2016. Granskningens syfte var att bedöma om bolag och nämnder har en tillräcklig kontroll för att i rimlig grad försäkra sig om att anställda inte har olämpliga bisysslor som kan vara till skada för Göteborgs Stad.

Bolaget var ett av flera granskade nämnder och bolag. Revisionsrapporten har översänts för beaktande till styrelsen.

Uppföljning av arkivförteckning

Lekmannarevisorerna granskade år 2014 offentlighet och sekretess. Granskningen resulterade i att vi bland annat riktade följande rekommendation till bolaget:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen och verkställande direktören att upprätta en arkivförteckning.

lakttagelser

Arkivförteckningen är framtagen och presenterades för styrelsen den 26 september år 2016. Arkivförteckningen gäller för handlingar arkiverade till och med den 31 december 2016. Styrelsen antecknade informationen. Dagen därpå fastställde bolagets arkivansvarige denna arkivförteckning.

Enligt uppgift från bolaget pågår det ett arbete med att ta fram en klassificeringsstruktur och därefter avser bolaget att ta fram en processororienterad dokumenthanteringsplan och processororienterad arkivförteckning för handlingar arkiverade efter den 1 januari 2016.

Bedömning

Framtagandet och fastställandet av arkivförteckning bedöms vara enligt arkivmyndighetens regler från den 1 mars 1999 till och med den 31 december 2015. Mot bakgrund av att rekommendationen tillkom år 2014 bedömer vi att den vidtagna åtgärden svarar väl mot de regler som gällde då. Därför bedömer vi också rekommendationen som omhändertagen.

Vi har i denna uppföljande granskning inte bedömt om bolagets pågående arbete med att ta fram en processororienterad klassificeringsstruktur, arkivförteckning och dokumenthanteringsplan möter Regionarkivets krav och vägledning från och med den 1 januari 2016.

Uppföljning av processen för inriktningsdokument

Lekmannarevisorerna granskade år 2015 bolagets process för hantering av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen resulterade i att vi riktade följande rekommendation till bolaget:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utarbeta ett inriktningsdokument i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer.

lakttagelser

Ordförande inledde 2016 års strategidiskussion den 1 juni med att informera övriga styrelsen om hur den kommunala budgetprocessen löper

i förhållande till framtagandet av bolagets inriktningsdokument. Av protokoll framgår även att styrelsen diskuterade utformningen av inriktningsdokumentet.

På nästkommande möte den 17 augusti diskuterade styrelsen med utgångspunkt i presidiets förslag till inriktningsdokument för 2017 hur bolaget kan medverka till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål. I inriktningsdokumentet prioriterar styrelsen vissa av kommunfullmäktiges mål tillsammans med fullmäktigeuppdraget att rusta upp de lokala torgen. Efter diskussion tog styrelsen beslut om inriktningsdokumentet.

Styrelsen fastställde på mötet den 26 oktober verksamhetsplanen. Den fastställda verksamhetsplanen baserades på inriktningsdokumentet och innehöll konkreta mål och aktiviteter som ska bidra till måluuppfyllelsen.

Bedömning

Vi bedömer att styrelsen har vidtagit tillräckligt med åtgärder för att ta fram ett inriktningsdokument i överensstämmelse med anvisningarna i kommunfullmäktiges budget. Rekommendationen är omhändertagen.

Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av fullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer (gruppen benämns som Stadsrevisionen). Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse, en per bolag.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas i revisionsrapporter till fullmäktige löpande under året.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar all den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas då revisorerna ser brister i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas då revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder bolaget eller nämnden har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se



**Göteborgs
Stad**

Förvaltnings AB Göteborgslokaler - Lägesrapport 2016

Lägesrapport avseende intern kontroll samt Early Warning avseende väsentliga redovisnings- och revisionsfrågor.


Vi har under hösten 2016 genomfört förberedande granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning och den löpande redovisningen för tiden fram till 2016-10-31. Syftet med vår granskning är att förbereda och planera för vår revision av bolagets årsredovisning och styrelsens förvaltning, inte att genomföra en självständig granskning och uttalande avseende bolagets interna kontroll.

Vår granskning har omfattat bolagets system och processer för:


- Hyresredovisning
- Projektredovisning/projektuppföljning
- Löner, skatter och avgifter
- Inköp
- Löpande bokföring inklusive uppföljning av attest- och avstämningsrutiner

Vi har under vår granskning inte noterat något som föranleder någon rekommendation avseende bolagets rutiner. Vi har inte heller identifierat någon väsentlig redovisnings- och eller revisionsfråga inför årsbokslutet.

Med vänlig hälsning



Bror Frid
Huvudansvarig revisor



Gunilla Lönnbratt
Granskningsledare